

Bản tin số 3 - Tháng 3/2023

DỰ ÁN TĂNG CƯỜNG NĂNG LỰC XUẤT KHẨU
CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA

TRONG NGÀNH HÀNG

GIA VỊ, RAU QUẢ VIỆT NAM

SFV
EXPORT

Funded by
the European Union

VCCI

ĐIỂM TIN THỊ TRƯỜNG

Hiệp hội tỏi Tây Ban Nha đã tố cáo hành vi gian lận nhập tỏi đông lạnh từ Trung Quốc vào Liên minh châu Âu, khiến tỏi Trung Quốc vào EU với giá thấp hơn, ảnh hưởng đến ngành sản xuất tỏi Tây Ban Nha. Nguyên nhân là do tỏi được cho là đông lạnh này thực sự là tỏi được làm lạnh, được vận chuyển ở nhiệt độ -4°C , trong khi tỏi đông lạnh phải ở -20°C . Đặc biệt, giá tỏi đông lạnh không bị áp hạn ngạch và được hưởng mức thuế thấp. [1]

Sản lượng cam của EU trong niên vụ 2022/23 dự kiến sẽ giảm 13% xuống còn 5,9 triệu tấn do điều kiện mùa hè khô và ẩm bất thường tại Tây Ban Nha và Ý. Nguồn cung trong nội khối giảm được bù đắp một phần bởi hàng nhập khẩu. Do đó, tiêu dùng cam cây tươi, cam cho chế biến và cam xuất khẩu dự kiến giảm do nguồn cung giảm. Ai Cập và Nam Phi dự kiến sẽ tiếp tục là những nhà cung cấp cam hàng đầu cho EU. [2]

Sản lượng nho tươi của EU được dự kiến sẽ tăng trong năm thứ hai liên tiếp, tăng 161.000 tấn lên 1,6 triệu tấn. Nguyên nhân chủ yếu là do sản lượng thu hoạch của Ý tăng và các giống nho không hạt mới được đưa vào trồng ở Ý, Tây Ban Nha và Bồ Đào Nha. Mặc dù có nguồn cung cao hơn song xuất khẩu được dự báo giảm 13.000 tấn xuống còn 160.000 tấn và chi phí vận chuyển tăng cao hơn sẽ càng hạn chế xuất khẩu và ngược lại khuyến khích thương mại trong nội khối EU, mức tiêu thụ nội khối được dự đoán sẽ lên tới 1,9 triệu tấn. Nhập khẩu được dự kiến sẽ giảm 77.000 tấn xuống còn 520.000 tấn do nhu cầu thấp hơn và giảm sản lượng ở một số nhà cung cấp ở Nam bán cầu. [3]

Sản lượng đào của EU trong niên vụ 2022/23 được dự báo sẽ tăng lên 3,1 triệu tấn khi nguồn cung cấp ở Pháp và Hy Lạp hồi phục sau thiệt hại do thời tiết năm ngoái. Sản lượng nhập khẩu dự kiến sẽ tăng 7.000 tấn lên 50.000 tấn. [4]

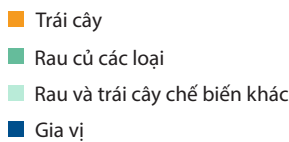
TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU NGÀNH HÀNG GIA VỊ, RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Trong tháng 2 năm 2023, xuất khẩu của nhóm ngành hàng gia vị và rau quả của Việt Nam sang thị trường EU đạt 31,7 triệu USD, tăng 31% so với cùng kỳ năm 2022.

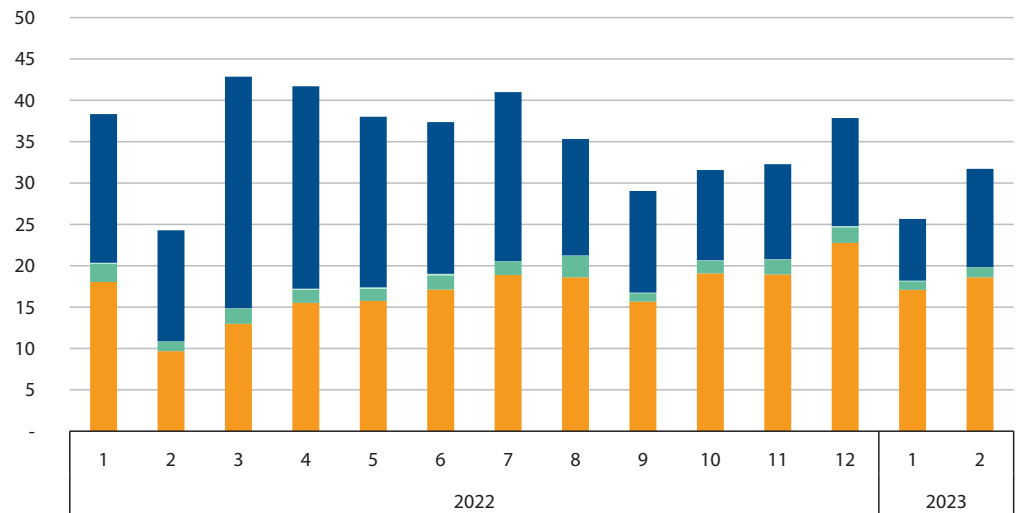
Trong đó, các sản phẩm trái cây tăng 92%, so với cùng kỳ năm 2022, rau quả các loại tăng 8%, các sản phẩm gia vị giảm 12%.

Hình 1

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU RAU QUẢ VÀ GIA VỊ SANG THỊ TRƯỜNG EU (TRIỆU USD)

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

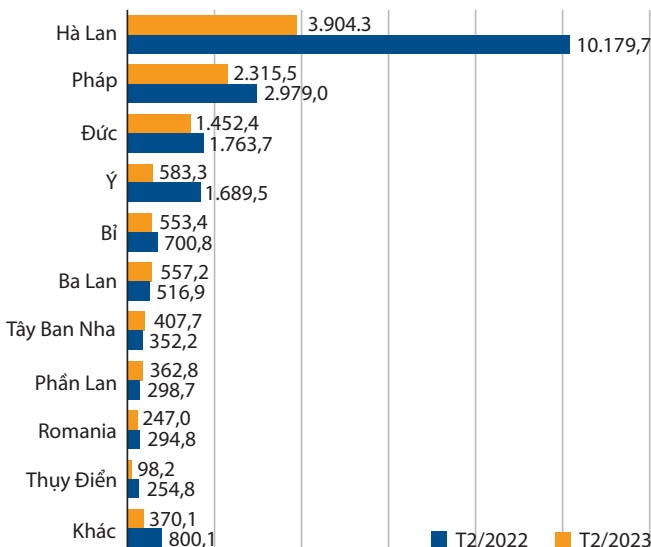
TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU RAU QUẢ

Giá trị xuất khẩu rau quả (trừ các loại rau gia vị) của Việt Nam sang thị trường EU tháng 2 năm 2023 đạt 19,8 triệu USD, chiếm 6,1% tổng giá trị xuất khẩu, tăng 9,0% so với tháng trước và tăng 83% so với cùng kỳ năm 2022. Trong tháng 2, các sản phẩm rau quả của Việt Nam đã xuất sang 22 nước thành viên của EU, trong đó, Hà Lan là quốc gia nhập nhiều nhất toàn khối

với 10,2 triệu USD, chiếm 51,3% tổng giá trị nhập khẩu cả EU và là thị trường tăng mạnh nhất so với cùng kỳ năm 2022 (tăng 160,7%). Pháp là thị trường nhập khẩu lớn thứ 2 trong khối (chiếm 15,0%) tăng 28,7% so với cùng kỳ năm 2022, chỉ đạt 2,98 triệu USD. Tương tự, Đức chỉ đạt 1,8 triệu USD, chiếm 8,9%; Ý đạt 1,7 triệu USD, chiếm 8,5%.

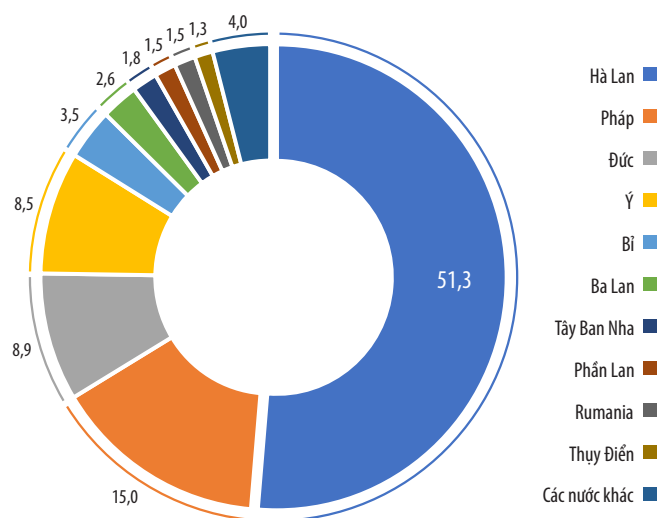
Hình 2

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU (NGHÌN USD)

Hình 3

CƠ CẤU THỊ TRƯỜNG XUẤT KHẨU RAU QUẢ VIỆT NAM SANG EU THÁNG 2/2023 (%)

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM TRÁI CÂY NỔI BẬT

XOÀI: Trong tháng 2/2023, Việt Nam xuất khẩu xoài sang 12 quốc gia trong khối EU bao gồm: Bỉ, Phần Lan, Pháp, Ba Lan, Hà Lan, Đức, Latvia, Thụy Điển, Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha, Ireland và Ý. Trong đó, giá trị xuất khẩu lớn nhất là Bỉ đạt 331,2 nghìn USD, chiếm 19,9% thị phần xuất khẩu xoài của Việt Nam sang EU, tăng 43,5% so với cùng kỳ năm 2022; Phần Lan đạt 273 nghìn USD (chiếm 16,4%, giảm 14,3%); Pháp đạt 237 nghìn USD (chiếm 14,2%, tăng 359,6%); Ba Lan đạt 221,4 nghìn USD (chiếm 13,3%, tăng 39,6%); v.v. Xoài xuất khẩu chủ yếu dưới dạng tươi, khô, sơ chế, đông lạnh chiếm 69,5%; sản phẩm chế biến (xoài nghiền, sấy dẻo, nước ép) chiếm 30,5%.

THANH LONG: Việt Nam chỉ xuất khẩu thanh long sang 6 quốc gia trong khối EU gồm Hà Lan, Pháp, Đức, Bỉ, Séc và Ý. Trong đó giá trị xuất khẩu lớn nhất là Hà Lan đạt 693,8 nghìn USD, chiếm 56,6% thị phần xuất khẩu thanh long của Việt Nam tại thị trường EU, tăng 7,2% so với cùng kỳ năm 2022; Pháp đạt 393 nghìn USD (chiếm 32,0%, tăng 84,8%); Đức đạt 52,8 nghìn USD (chiếm 4,3%, tăng 10,8%); v.v. Thanh long xuất khẩu chủ yếu dưới dạng tươi, sơ chế thô, đông lạnh chiếm 91,6%, còn lại là sản phẩm qua chế biến dạng nước ép chiếm 8,4%.

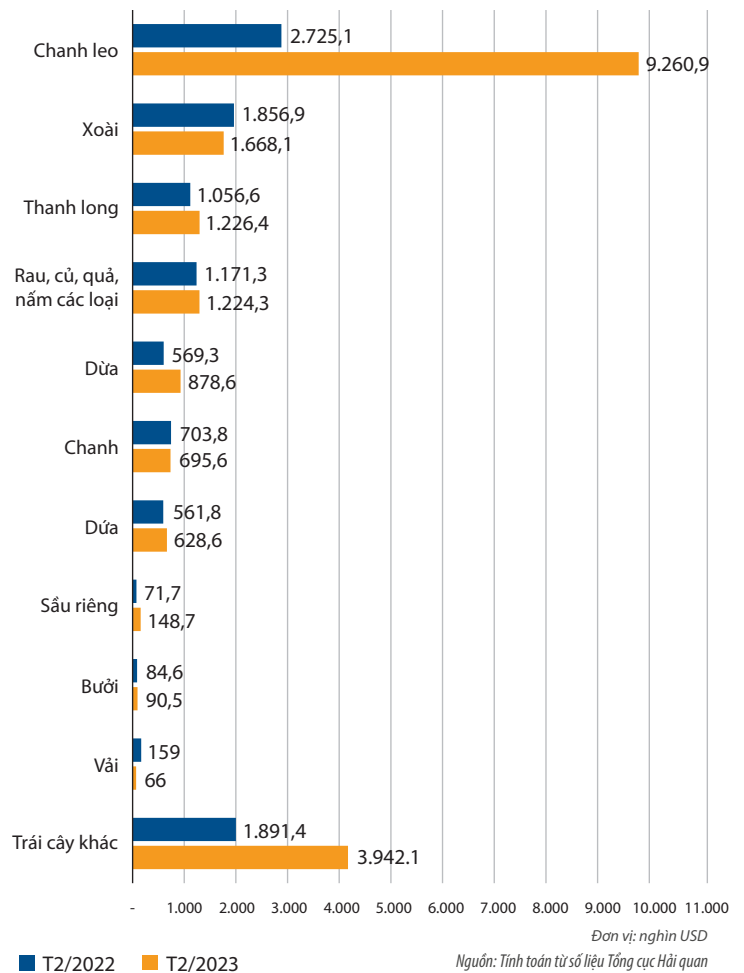

CHUỐI: Việt Nam xuất khẩu chuối sang 7 quốc gia thuộc EU với giá trị xuất khẩu đạt 51,1 nghìn USD, tăng 32,8% so với cùng kỳ năm 2022. Trong đó, Lithuania và Pháp là 2 thị trường xuất khẩu chuối lớn nhất của Việt Nam tại EU, giá trị xuất khẩu lần lượt đạt 29,6 nghìn USD và 16,3 nghìn USD. Các sản phẩm chuối xuất khẩu sang thị trường EU trong tháng chủ yếu là chuối chế biến (chuối sấy, chuối chiên) chiếm 74,8%; các sản phẩm khác từ cây chuối (lá chuối, bắp chuối) chiếm 19,6%; chuối tươi hoặc đông lạnh (chiếm 5,6%).

Trong các mặt hàng rau quả xuất khẩu sang EU trong tháng 2/2023, hầu hết các loại trái cây có tăng trưởng dương (trừ xoài, chanh, vải). Trong đó, chanh leo là sản phẩm có giá trị xuất khẩu cao nhất, đạt 9,3 triệu USD, chiếm 46,7% tổng giá trị xuất khẩu của nhóm sản phẩm rau quả, đồng thời là sản phẩm tăng trưởng cao nhất, tăng 239,8% so với cùng kỳ năm 2022. Tiếp đến là thanh long đạt 1,2 triệu USD (chiếm 6,2%), tăng 16,1%; dứa đạt 878,6 nghìn USD (chiếm 4,4%), tăng 54,3%; dứa đạt 628,6 nghìn USD (chiếm 3,2%), tăng 11,9%, v.v. Một số loại trái cây giảm so với cùng kỳ năm ngoái như: xoài đạt 1,7 triệu USD (chiếm 8,4%), giảm 10,2%; chanh đạt 695,6 nghìn USD (chiếm 3,5%), giảm 1,2%; vải đạt 66 nghìn USD (chiếm 0,3%), giảm 58,4%; v.v

Hình 4

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU MỘT SỐ LOẠI RAU QUẢ CHÍNH XUẤT KHẨU SANG EU TRONG THÁNG 2/2023

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU GIA VỊ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Trong tháng 2 năm 2023, xuất khẩu gia vị của Việt Nam sang thị trường EU có xu hướng tăng do xuất khẩu hạt tiêu tăng trở lại sau khi giảm mạnh vào tháng 1/2023. Theo số liệu từ Tổng cục Hải quan, xuất khẩu hạt tiêu của Việt Nam sang EU trong tháng 2/2023 đạt 11,5 triệu USD, giảm 12,2% so với cùng kỳ năm 2022, chiếm 96,9% tổng giá trị xuất khẩu của nhóm sản phẩm gia vị. Bên cạnh đó, các sản phẩm gia vị khác như sả, ớt, tỏi cũng giảm mạnh trong tháng 2/2023 so với cùng kỳ năm 2022. Tuy nhiên, trong tháng này cũng ghi nhận tăng trưởng xuất khẩu của gừng, tăng 16,4% và hành các loại cao gấp 9,2 lần so với cùng kỳ 2022. Gừng cũng là sản phẩm có giá trị xuất khẩu lớn thứ 2 trong nhóm gia vị xuất khẩu sang thị trường EU, chiếm khoảng 1,4%.

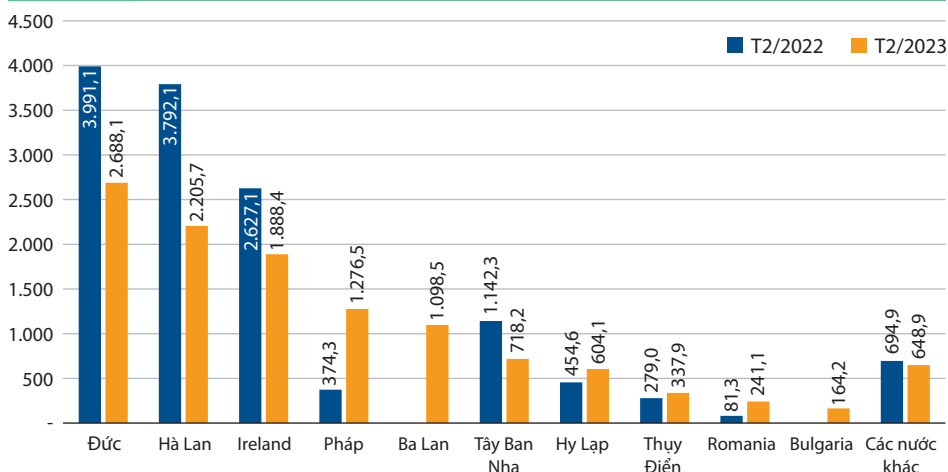
Bảng 1 GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM GIA VỊ CỦA VIỆT NAM SANG THỊ TRƯỜNG EU (NGHÌN USD)

TT		T2/2022	T2/2023	Cơ cấu 2023	Chênh lệch 2023/2022
1	Tiêu	13.120,2	11.519,4	97,0%	-12,2%
2	Gừng	142,2	165,5	1,4%	16,4%
3	Gia vị khác	-	87,4	0,7%	0,0%
4	Sả	132,5	63,2	0,5%	-52,3%
5	Ớt	28,9	18,1	0,2%	-37,4%
6	Hành các loại	1,5	13,9	0,1%	817,4%
7	Tỏi	5,2	1,4	0,0%	-72,4%
8	Gia vị khác	-	87,4	0,7%	0,0%
Tổng		13.436,5	11.871,7	100%	-11,5%

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

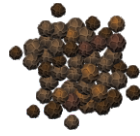
Về thị trường, Đức, Hà Lan, Ireland, Pháp và Ba Lan là các quốc gia nhập khẩu gia vị chính của Việt Nam trong tháng 2/2023. Giá trị xuất khẩu gia vị của Việt Nam sang Đức đạt 2,7 triệu USD, giảm 32,6% so với tháng 2/2022, tiếp đến là Hà Lan đạt 2,2 triệu USD (giảm 41,8%), Ireland đạt 1,9 triệu USD (giảm 28,1%), Pháp đạt 1,3 triệu USD (tăng 241,1%), v.v.

Hình 5 GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU CÁC SẢN PHẨM GIA VỊ SANG MỘT SỐ THỊ TRƯỜNG CỦA EU (NGHÌN USD)

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM GIA VỊ NỔI BẬT

HẠT TIÊU: Trong tháng 2/2023, Việt Nam xuất khẩu hồ tiêu sang 18 quốc gia trong khối EU gồm Đức, Hà Lan, Ireland, Pháp, Ba Lan, Tây Ban Nha, Hy Lạp, Thụy Điển, Romania, Bulgaria, Croatia, Latvia, Bỉ, Estonia, Ý, Lithuania, Síp, Phần Lan. Trong đó, giá trị xuất khẩu sang Đức là lớn nhất đạt 2,67 triệu USD, chiếm 23,14% tỷ trọng xuất khẩu hồ tiêu của Việt Nam sang thị trường EU, giảm 31% so với cùng kỳ năm 2022; Hà Lan đạt 1,99 triệu USD (chiếm 17,25%, giảm 46%); Ireland đạt 1,89 triệu USD (chiếm 16,39%, giảm 28%); Pháp đạt 1,2 triệu USD (chiếm 10,49%, tăng gấp hơn 3 lần); Ba Lan đạt 1,1 triệu USD (chiếm 9,54%); Tây Ban Nha đạt 718 nghìn USD (chiếm 6,24%, giảm 37%); Hy Lạp đạt 604 nghìn USD (chiếm 5,24%, tăng 33%); các quốc gia còn lại chiếm tỷ trọng tương đối nhỏ từ 3% trở xuống. Chung loại hồ tiêu xuất khẩu sang các quốc gia thuộc EU chiếm tỷ trọng lớn là tiêu đen chưa xay (chiếm 60%), tiêu trắng chưa xay (chiếm 21%), tiêu đen đã xay chiếm 9%, tiêu trắng đã xay chiếm 9%, một số loại tiêu khác như tiêu xanh chiếm tỷ trọng rất nhỏ.

Theo đại diện Hiệp hội Hồ tiêu và Cây gia vị Việt Nam (VPSA), thị trường châu Âu chủ yếu nhập tiêu đen, đến 90% là tiêu đen nguyên hạt, 10% còn lại là tiêu xay. Châu Âu và Hoa Kỳ là những nhà nhập khẩu hạt tiêu đen lớn nhất thế giới, chiếm khoảng 1/3 lượng nhập khẩu toàn cầu. Ngành hồ tiêu và gia vị Việt Nam đang dần tạo được chỗ đứng trong chuỗi giá trị thế giới, nhất là vẫn đứng đầu thế giới về xuất khẩu hồ tiêu. Tuy nhiên, ngành hồ tiêu vẫn chưa khai thác hết tiềm năng của các thị trường, đặc biệt là thị trường EU. Nhu cầu sử dụng hồ tiêu tại châu Âu rất lớn, nhưng các doanh nghiệp xuất khẩu chỉ mới tập trung vào một số thị trường chính như Đức, Anh, Hà Lan... còn nhiều nước khác vẫn đang bỏ ngỏ, nhất là khu vực Đông Âu. [6]

HÀNH: Đối với sản phẩm hành các loại, Việt Nam chỉ xuất khẩu sang 3 quốc gia thuộc EU gồm Đức, Bỉ và Pháp, với giá trị xuất khẩu đạt 13,8 nghìn USD, với các sản phẩm hành sấy khô và hành lá đông lạnh.

TỎI: Giá trị xuất khẩu tỏi của Việt Nam sang thị trường EU trong tháng 2/2023 chỉ đạt 1.440 USD, giảm 72,4% so với cùng kỳ năm 2022. Thị trường nhập khẩu tỏi của Việt Nam là Pháp với sản phẩm tỏi phi.

XU HƯỚNG THỊ TRƯỜNG TRONG THÁNG TỚI CHO MỘT SỐ SẢN PHẨM

Theo thông tin dự báo tại Đại hội bất thường của Hiệp hội Hồ tiêu Việt Nam, giá tiêu xuất khẩu sẽ khó phục hồi trong Quý I và tình hình xuất khẩu của Việt Nam sẽ còn gặp khó khăn trong khung hoảng lạm phát toàn cầu, xu hướng tiêu dùng các mặt hàng gia vị có xu hướng chững lại. Cũng tại sự kiện này, Hiệp hội Hồ tiêu Việt Nam được đổi tên thành Hiệp hội Hồ tiêu và cây gia vị Việt Nam. Đây là cơ hội để không chỉ hồ tiêu, mà các loại gia vị đa dạng của Việt Nam sẽ được xây dựng kế hoạch phát triển bài bản, từ đó phát huy hết tiềm năng, lợi thế của các loại gia vị đặc trưng của Việt Nam. [5]

Trong trung và dài hạn, thị trường xoài khô Châu Âu dự kiến sẽ tăng trưởng ổn định về khối lượng ở mức 5–6%/năm. Nguyên nhân là do người tiêu dùng châu Âu ngày càng có xu hướng tăng nhu cầu lựa chọn sản phẩm ăn nhẹ lành mạnh và giảm tiêu thụ đồ ăn nhẹ có chứa đường. Các nước như Anh, Đức, Pháp, Hà Lan, Thụy Sĩ và Ý hứa hẹn mang đến cơ hội tốt nhất cho các nhà cung cấp từ các nước đang phát triển. [7]

THÔNG TIN CHÍNH SÁCH

CHÂU ÂU CÔNG BỐ ĐIỀU CHỈNH DƯ LƯỢNG TỐI ĐA VỚI MỘT SỐ HOẠT CHẤT

Ngày 3 tháng 3 năm 2023, Ủy ban Châu Âu (EU) ban hành Quy định mới số (EU) 2023/466 sửa đổi Phụ lục II, III và V của Quy định (EC) số 396/2005 của Nghị viện và Hội đồng Châu Âu liên quan đến mức dư lượng tối đa (MRL) đối với hoạt chất isoxaben, novaluron và tetraconazole trong hoặc trên một nông sản thực phẩm bao gồm các nhóm rau, củ, quả tươi và đông lạnh; nhóm các loại hạt, điều cà phê, chè, nhóm sản phẩm gia vị, ngũ cốc, hạt có dầu và sản phẩm động vật trên cạn thịt các loại, trứng sữa, mật ong, v.v.

Mức MRL cho các hoạt chất trên các loại sản phẩm khác nhau từ 0,01 mg/kg. Tuy nhiên, EU cũng đưa ra mức quy định dư lượng MRL của một trong các hoạt chất trên từ 0,05 mg/kg, 0,07 thậm chí 1,5 mg/kg trong các nhóm sản phẩm như rau, củ rau gia vị, thịt và nội tạng động vật. Năm 2023, EU tập trung sửa đổi rất nhiều các quy định MRL tại Quy định (EC) số 396/2005. Quy định này có hiệu lực từ ngày 26/9/2023. [8]

Ủy ban Châu Âu cũng ban hành Quy định mới số (EU) 2023/465 sửa đổi Quy định (EC) số 1881/2006 liên quan đến mức dư lượng asen tối đa trong một số loại thực phẩm. Cụ thể Quy định Mức dư lượng Ascen đối với gạo, các sản phẩm chế biến từ gạo, thực phẩm dinh dưỡng trẻ em, nước hoa quả, sản phẩm hoa quả cô đặc, muối. Ngưỡng MRL Asen dao động từ 0,01 đến 0,15 mg/kg sản phẩm. Quy định này áp dụng trực tiếp đối với tất cả các thành viên EU và có hiệu lực từ ngày 26/3/2023. [9]

MỘT SỐ CHÍNH SÁCH CẦN LƯU Ý

Theo đại diện Hiệp hội Hồ tiêu và Cây gia vị Việt Nam (VPSA), trong nhóm ngành hàng gia vị, cây tiêu Việt Nam lọt vào top sản xuất và xuất khẩu lớn nhất thế giới, kể đến là cây hồi, cây quế đứng thứ ba và nhiều cây gia vị khác nữa. Việt Nam hiện có gần 200 nhà xuất khẩu hồ tiêu và khoảng 200 doanh nghiệp xuất khẩu gia vị các loại. Theo đánh giá của Bộ Công Thương, hiện nay, ngành hồ tiêu và gia vị chỉ mới khai thác khoảng 40% - 50% lợi thế.

Để khai thác tối đa lợi thế, hiện doanh nghiệp cần tăng cường hiểu biết về thị trường nhập khẩu. Ví dụ, trước tác động của biến đổi khí hậu, gần đây EU đã ban hành Luật Chống phá rừng, tất cả những sản phẩm, đặc biệt là sản phẩm nông nghiệp từ các nước đi vào EU phải thỏa mãn yêu cầu không phá rừng và không làm cho rừng suy thoái. Hiện có một số sản phẩm của Việt Nam như cà phê, ca cao đã được EU đưa vào tầm ngắm và có báo cáo sâu hơn, EU chưa đề cập đến cây tiêu và các cây gia vị khác nhưng trong tương lai chắc chắn họ sẽ quan tâm đến bởi cây tiêu và các cây gia vị khác đều có đặc thù chung như cây cà phê và cây ca cao. [10]

THÔNG TIN THAM KHẢO

- 1 <https://fruittoday.com/irregularidades-en-la-entrada-de-ajo-chino-congelado/>
- 2 <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/downloads>
- 3 <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/downloads>
- 4 <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/downloads>
- 5 <https://vnews.gov.vn/video/thuc-day-xuat-khau-ho-tieu-va-cac-loai-cay-gia-vi-viet-nam-73352.htm>
- 6 <http://www.hanoimoi.com.vn/tin-tuc/Nong-nghiep/1058874/tao-suc-bat-cho-mat-hang-ho-tieu-va-gia-vi-viet-nam>
- 7 <https://www.cbi.eu/market-information/processed-fruit-vegetables-edible-nuts/dried-mango/market-potential>
- 8 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2023.068.01.0055.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A068%3ATOC>
- 9 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2023.068.01.0051.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A068%3ATO>
- 10 <https://thoidai.com.vn/doi-ten-hiep-hoi-ho-tieu-viet-nam-183479.html>

Tài liệu này được biên soạn với sự hỗ trợ tài chính của Liên minh Châu Âu. Các nội dung trong tài liệu này thuộc trách nhiệm dự án SFV-Export và không nhất thiết phản ánh quan điểm của Liên minh Châu Âu

